

6. december

UNDERVISNINGSFORSLAG

Læs dagens afsnit i Karlas julejagt.
Hæng plakaten op og sæt dagens klistermærke på.
Se plakaten på side 5 for placeringen af klistermærket.

HELGENER OG JULEMANDEN

Helgener

Lad eleverne se den lille film *Hvad er en helgen?* på 3 min., som ligger på hjemmesiden.
Tal med eleverne, om de kendte nogle af helgenerne i forvejen.

Hvis klassen vil gå lidt mere i dybden med Sankt Nikolaj og historien om julemanden, er der også en lille film om ham på hjemmesiden. Vær opmærksom på, det er samme film, som var med i sidste års julekalender.

Fold en julemand

Eleverne kan folde og farvelægge deres egen julemand. På projekthjemmesiden er et link til en brugervenlig YouTube-video med forklaring. Videoen tager 2:57 min. I videoen bruges et kvadratisk stykke papir. Alternativt kan man pause videoen efter det første fold, hvor elever så kan klippe den nederste overskydne flap af, så papiret bliver kvadratisk.

I SKAL BRUGE:

Et kvadratisk papir (eller en saks) til hver elev samt en rød farveblyant.
Dagens links findes på karlasjulejagt.dk under 6. december.

BAGGRUNDSVIDEN TIL 6. DECEMBER

HELGENER

Der er mange helgener, men fælles for dem er, at de i deres liv har været et godt eksempel for troende. De kan fx have været særlig barmhjertige eller gavmilde eller have lidt for deres tro. I den katolske kirke tilbedes ca. 6.000 helgener globalt. I den protestantiske kirke, som folkekirken er en del af, har helgener mistet deres betydning, fordi tanken her er, at alle har lige og direkte adgang til Gud. Den katolske tanke er, at beder man til en helgen, vil denne helgen gå i forbøn for en og dermed bringe bønnen videre til Gud, der ifølge den katolske tro sandsynligvis vil høre mere på en bøn fra Skt. Nikolai end fra Henning fra Holbæk. Ifølge katolikker kan helgener ligefrem hjælpe og beskytte en. Således indvies katolske kirker til en helgen, som så formodes at beskytte kirken. I Danmark har vi stadig en del kirker, der bærer deres oprindelige katolske navn. Vi har fx Skt. Nikolai Kirke i Holbæk og Sct. Bendts Kirke i Ringsted. Men langt de fleste kirker har skiftet navn gennem tiden. Selvom vi ikke længere tror på helgener i folkekirken, så benyttes legenderne fortsat som gode eksempler og spændende religiøse fortællinger.

SANKT NIKOLAI

Alle børn kender julemanden, og nogle børn ved måske også, hvad han hedder på engelsk: Santa Claus. Hvad de færreste børn ved, er, at julemanden faktisk har sin oprindelse i en kristen helgen: Sankt Nikolai (eller Nikolaus). Ligesom langt de fleste andre helgener har Sankt Nikolai også sin egen navnedag, hvor han især i katolske kirker fejres, nemlig den 6. december.

Nikolai levede i det 4. århundrede i Lykien - tæt på Antalya i Tyrkiet. Han var biskop i Myra (Demre på tyrkisk) og deltog i det første fælles kirkemøde, som fandt sted i Nikæa i 325, hvor mange af grundstenene til den kristne kirke og tradition blev lagt. I 336 skulle han efter sigende have holdt den første Kristus messe, altså julegudstjeneste til fejring af Kristi fødsel. Ordet Christmas kommer i øvrigt af Christ mass.

Legenderne om biskop Nikolai er mange. Det fortælles, at han var et godt og beskedent menneske, der udrettede mange undere. Han reddede sømænd fra druknedøden og frelste også nogle fra at blive halshugget ved at gribe fat om bøddelens sværd. Det, der især har gjort Nikolai til julemanden, er dog legenden om, hvordan han hjalp en fattig mand, der ingen medgift havde til sine døtre og derfor ikke kunne få dem gift. Dermed blev han knyttet til gavmildhed og gavegivning. Denne fortælling gengives i vores film: *Historien om Sankt Nikolaus*. Sankt Nikolai er skytshelgen for søfolk, købmænd og børn. I kirkerne er han afbildet som en biskop med mitra (en spids bispehat) og glorie. Folkeligt har Sankt Nikolai dog gennemgået en forvandling. Det ældste kendte billede af en julemand i Danmark stammer fra bogen *Peters Jul* fra 1866. Her bærer han en stor grøn kappe, men har sit lange hvide skæg. Han kommer heller ikke med gaver, men med den søde julestemning. Det er først med Coca-Colas julereklame fra 1931, at julemanden kommer til at se ud, som alle børn kender ham, den tykke, rødskægede julemand med stort, hvidt skæg. Så Sankt Nikolai har været ude på en lang rejse for at nå til den julemand, vi kender i dag.

(Den gamle Jul - Peters Jul 1866)